

Závery jednotlivých fór Záverečnej konferencie nadnárodného projektu EÚ „Európske zaobchádzanie a riadenie premeny vysokorizikových páchatel'ov – Sieť spolupráce v oblasti justície“

3.- 5. september 2014 Warnemünde - Rostock

Fórum 1

Skupina sa vo všeobecnosti dohodla, že je potrebná samostatná legislatíva spolu s fázou výkonu, prípravou na prepustenie a následnou starostlivosťou a dohľadom.

Bola diskutovaná otázka zodpovednosti lokálnych/komunitných orgánov s dôrazom na účasť súkromných organizácií a mimovládnych organizácií pre presídlenie páchatel'ov.

Problémy so systémom automatického prepustenia vyústili do poznámky, že len quasi automatické prepustenie zahŕňajúce skupinu vysokorizikových páchatel'ov má zmysel.

Socioterapia by nemala byť pre všetkých, ale nejaký liečebný prístup s prvkami terapie a intenzívnej liečby by mal byť zabezpečený pre túto skupinu páchatel'ov.

Fórum 2

1. Štandardizované plánovanie trestu:

- Plán trestu by mal byť minimálnym štandardom pre všetkých vysokorizikových páchatel'ov.
- Bolo dohodnuté, že tento plán by mal byť individualizovaným plánom trestu, odrážajúcim, že pre každého páchatel'a sú rizikové faktory, trestné činy a potreby rôzne.
- Systém nastavenia priorít, napr. otázky vážnej závislosti by mali byť riešené ako priority, kde otázky závislosti neumožňujú odsúdenému riešiť iné kriminogénne faktory.
- Je potrebné mať na mysli celú dĺžku trestu.
- Prechod do spoločnosti ako časť plánu trestu.
- Aktualizácia každých 6 mesiacov založená na prípadových konferenciách. Odsúdený by mal byť aktívne zapojený.

2. Vysokorizikoví páchatelia by mali mať osobitný väzenský režim:

- Väzenský režim by mal byť spôsobilý zabezpečiť všetky potrebné služby na podporu vysokorizikových páchatel'ov, aby sa úplne zapojili do dohodnutého plánu trestu.

3. Proces prípravy plánu by mal zahŕňať:

- všetky relevantné a prístupné informácie
- pohovor s odsúdeným s dôrazom na motiváciu odsúdeného prevziať zodpovednosť za stanovené ciele a na plnenie cieľov pri ich dosahovaní
- písomné vysvetlenie kriminálneho správania páchatel'a

4. Skrining založený na dôkazoch na začiatku trestu.

5. Posúdenie rizík a potrieb - bola veľká diskusia k tomu, aký model by bolo najlepšie použiť v prípade vysokorizikových páchatel'ov. Model zodpovednosti za riziká a potreby verzus model dobrý život. Bolo dohodnuté, že obidva tieto modely sú veľmi dobré a ktorýkoľvek z nich môže byť použitý.

6. Zásahy do liečebného plánu testu by mali zahŕňať:

- psychologické zásahy
- odborné tréningy/zamestnanie
- prosociálny kontakt s vonkajším svetom
- životné zručnosti

7. Väzenské prostredie by malo byť prostredím, ktoré odráža nádej a prácu smerom k motivácii odsúdeného úplne sa zapojiť do plánu trestu.

Fórum 3

Nie sú žiadne programy prechodu do spoločnosti alebo zásahy, ktoré fungujú za každých okolností so všetkými odsúdenými vo všetkých stanovených programoch návratu. Zásahy môžu byť:

- začať vo väzení a pokračovať v komunite
- prebiehať najmä v komunite
- zameranie na vysokorizikových páchatel'ov
- najmenej počas 6 mesiacov a intenzívne
- prístup kognitívneho správania
- zameranie na kriminogénne faktory a výsledky správania sa
- prispôbiť štýl učenia (zodpovednosť)
- zaradiť a zahrnúť do komunity
- zamerať na pozitívne ciele a posilnenie
- empatia, podpora a záväzky s jasnými hranicami
- monitorovanie s cieľom redukovat' recidívu

Okrem koordinovaného prístupu integrujúce služby a účinky by mali byť ponúkané všetkými sektormi:

- všetci partneri spoločne zapoja páchatel'a
- priniesť lokálnu odozvu k ľuďom
- páchatelia čelia ich zodpovednosti a ich následkom
- urobiť lepšie použitie existujúcich programov a dozoru

Cieľ: Podporiť osobu, aby sa bezpečne vrátila do komunity ako pozitívny účastník/občan na jeho prechode z väzenia do komunity

Kľúčové princípy JCN projektu:

- Rovnováha medzi bezpečnosťou a prevýchovou
- Príprava na prepustenie by mala byť štruktúrovaná, počas trestu a následne v komunite
- Spolupráca medzi orgánmi a spoločná práca
- Použitie komunitou založených služieb/služieb v dosahu
- Odstupňované prepustenie
- Skoré prepustenie s dohľadom by malo byť štandardom
- Výmena informácií a poskytovanie údajov by malo byť dôslednou praktikou založenou na dialógu a skutočnej komunikácii

Fórum 4

Potenciálne mechanizmy, ktorým môžu čeliť odsúdení pri zamestnávaní pred a po prvom nepodmienečnom treste:

- Stigma odsúdenia
(negatívny signál pre potenciálneho zamestnávateľa)
- Strata ľudského kapitálu
(nedostatok pracovných skúseností, strata pracovných návykov, zhoršené fyzické a mentálne zdravie, zmena osobnosti)
- Strata sociálneho kapitálu
(žiadne siete cez ktoré možno získať zamestnanie, zoslabenie sociálnych väzieb, nové siete s inými kriminálnikmi)

Záverový fórum 4 môžu byť spojené s JCN závermi:

- Miera zamestnanosti medzi budúcimi odsúdenými má nižšiu tendenciu ako štátny priemer už pred prvým trestom
- 1/3 páchatel'ov nepracuje a oficiálne si nehľadá zamestnanie po treste
- Páchatelia majú tendenciu neparticipovať na aktivitách pracovných programov, ktoré sú ponúkané úradmi práce po treste

Vypracovala: JUDR: Dagmar Fillová
V Bratislave 6. 11. 2014